Maandag 30 October 1944. DAGBLAD 61ste Jaargang No. 4347

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog
Redactie-adres Consciëntiesteeg 27, telef. 1858; Postbus 80, Willemstad.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad, N.W.I.
Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Duitse grond als schadevergoeding is Regerings-principe.

Breda, Tilburg, Goes bevrijd.

Anderhalf millioen Filipino's vrij.

HET COMMUNIQUE VAN VANMORGEN.

„Kadzand en Zuidzande in Zeeuws-Vlaanderen zijn door de geallieerden genomen.

Op Zuid-Beveland werd Goes bevrijd. Bij Hoedekenskerke hebben wij aansluiting gemaakt met de overzee aangevoerde troepen. Het bruggenhoofd van deze troepen werd naar het Westen toe vergroot.

Op Walcheren werden de versterkingen aangevallen door zware bombardementsvliegtuigen waarvan er een vermist wordt. Ook gevechtsbommenwerpers deden aan deze aanval mede.

Gevechtsvliegtuigen, die de bommenwerpers begeleidden, deden aanvallen op de luchtafweerstellingen.

Langs het gehele front bezuiden de Maas trokken de geallieerden voort. Breda waar het onoederhuis der Zusters van he St Elisabeht" hospitaal stad. werd bevrijd door de troepen, die uit het Oosten kwamen. Andere uit het Zuiden komende troepen hebben de weg tussen Breda en Roosendaal doorgesneden. Benoorden deze twee plaatsen werd het wegverkeer door gevechtsbommenwerpers ontwricht.

Middelzware bommenwerpers deden een aanval op de Moerdijkbrug.

Ten Noorden van Tilburg zijn onze troepen thans verschillende kilometers ten Noorden en Westen van Loon op Zand.

De spoorlijn tussen Amersfoort en Zwolle werd door gevechtsbommenwerpers doorgesneden. In de buurt van Venlo en elders achter het front werden luchtaanvallen gedaan.

Voorts werd nog een aanval gedaan op de brug te Roermond [in het officiële communiqué van Eisenhowers hoofdkwartier van 14 October jl. werd al eens gemeld, dat het Westelijke hoofd van deze Maasbrug was vernield — Red.]

De grondstrijdkrachten hielden bij Meijel vijandelijke aanvallen tegen.

Te Conz, Carthaus, Eskirchen, Mayen en Eller werden luchtaanvallen uitgevoerd door middelzware bommenwerpers en gevechtsbommenwepers. Drie bruggen werden hierbij vernield en een vierde over de Ahr ten Zuiden van Bonn werd beschadigd. Twee in de buurt gelegen spoorwegtunnels werden hierdoor buiten gebruik gesteld. Ook de hoofdwegen die in Duren saamkomen en in Noordelijke richting lopen waren het doelwit van gevechtsbommenwerpers. Tussen Munster en de Nederlands-Duitse grens werden op verschillende plaatsen de spoorlijnen onderbroken. Bij Bonn en Coblenz was dit laatste eveneens het geval. Locomotieven, spoorwagens en schuiten werden over een groot terrein aangevallen en kanonstellingen werden tot zwijgen gebracht.

In de sector van Lunéville maakten wij geringe voortgang. Beoosten Rambervillers werd Fraipertuis ingenomen; dit dorp konden wij behouden in weerwil van de felle vijandelijke aanvallen. Andere tegenaanvallen tegen onze stellingen in de Vogezen wisten wij af te weren.

Gisterochtend hebben zware bombardementsvliegtuigen, waarvan er een vermist wordt, een aanval gedaan op het slagschip Tirpitz bij Tromsö.

Volgens tot dusverre binnengekomen berichten zijn gisteren 28 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Daar staat tegenover dat er aan onze zijde een middelzware en negen gevechtsbommenwerpers worden vermist." (Geallieerde hoofdkwartier, (AP) 30.10).

WAPENSTILSTAND MET BULGARIJE.

Officieel wordt bekend gemaakt, dat Bulgarije de wapenstilstand met de Geallieerden getekent heeft.

De bepalingen daarvan laten zien, dat Bulgarije beloofd heeft zijn volledige hulp te bieden in de voortzetting van de oorlog tegen Duitsland. De bepalingen zeggen ook, dat Bulgarije afziet van al zijn eisen ten aanzien van Helleens of Joegoslavisch gebied dat de Bulgaren hadden willen naasten zolang zij aan Duitslands zijde vochten.

Geen speciale schadevergoeding werd geëist, hoewel werd verklaard, dat Bulgarije alle eigendommen moet teruggeven, welke van de Verenigde Naties en haar onderdanen genomen werden of moet betalen voor de verliezen, die veroorzaakt werden. Over het algemeen komen de bepalingen overeen met die, welke aan Roemenië gesteld werden behalve de speciale eis van 300 millioen dollar schadevergoeding, weke door Rusland van Roemenië geëist werd (Washington, (AP) 29.10).

DE IRANESE REGERING IN HET GEDRANG.

Het Londense blad „Sunday Observer" zeide, dat de huidige regering van Iran gevaar loopt te worden omvergeworpen door de druk van Moskou in verband met de „weigering om olie-concessie af te staan aan Rusland, Groot Britannië en de Verenigde Staten voor de duur van de oorlog".

Het blad zeide, dat in Iran oppositie gevoerd wordt door het „Vrijheidsfront", dat volgens het blad „grotendeels onder Russische bescherming gevormd is". In een verklaring op 19 October zeide de regering, dat zij besloten had het toekennen van olie-concessies aan de driemogendheden uit te stellen tot na de oorlog gezien de tegenwerpingen van sommige Parlementsleden en dat de „petroleum-quaestie" de reden van de val der vorige regering was (Londen, (AP) 29.10).

RUSLAND DOET NIET MEE

De radio van Moskou zond een verklaring uit, waarin gezegd werd, dat geen vertegenwoordigers van de Sovjet Unie zullen deelnemen aan de conferentie, welke op 1 November te Chicago gehouden zal worden over de burgerlijke luchtvaart. Als reden werd opgegeven, dat landen als Zwitserland, Portugal en Spanje werden uitgenodigd, welke jarenlang een pro-fascistische politiek gevoerd hebben en der Sovjet-Unie vijandig gezind zijn (Londen, (AP) 29.10).

MACARTHURS WINSTEN.

In een communiqué uit Mac Arthurs Hoofdkwartier wordt gemeld, dat de Noordamerikaanse grondstrijdkrachten op Leyte haar opmars voortzetten door de Leyte-vallei. De 24e divisie maakte tot 6½ kilometer vordering en veroverde daarbij Alangalang, Cavite, Santa Cruz en Tingid. De voorste eenheden van de 7e divisie rukten Dagani binnen en rukken met elementen van de 96e divisie snel op naar Pastrana om aansluiting te maken met het tiende corps.

Patrouilles bewegen zich naar de Westkust uit Abuyog. Alle georganiseerde tegenstand is geeindigd in de Leyte-vallei. De Noordamerikanen beheersen alle belangrijke wegenkruispunten en verbindingsroutes. „Voor alle practische doeleinden is de Leyte-vallei van ons", zeide Mac Arthur.

„Wij beheersen thans ongeveer twee-derden van het eiland Leyte en een gebied van ongeveer 4700 vierkante kilometer. De kustlijn is thans in onze handen van Carigara aan de Noordpunt tot het eiland Panoan in het Zuiden. De gezamenlijke verrichtingen van de guerrilla-strijdkrachten en het 21e regiment voetvolk dat landde in de Sogodbaai aan de Zuidkust op 20 October hebben de verovering van het Zuidelijke derde deel van het eiland Leyte ten gevolge gehad. Vijandelijke garnizoenen en voorposten in de kustsectoren zijn opgeruimd.

Op het eiland Samar zijn kleine garnizoenen hulpeloos en kunnen zij naar goedvinden worden uitgeroeid. De bevrijding van anderhalf millioen Filipino's op de eilanden Leyte en Samar is practisch voltooid. Op Zondag waren de kerken van alle gezindten open in de bevrijde gebieden en kon de vrije bevolking de diensten bijwonen" (Mac Arthurs Hoofdkwartier, (AP) 29.10).

DE UITEINDELIJKE RESULTATEN.

In een communiqu, waarin de zee- en luchtslagen in het gebied van de Philippijnen nauwkeurig werden nagegaan, werd door het Noordamerikaanse Departement van Marine bekend gemaakt, dat 59 Japanse oorlogsschepen tot zinken gebracht of beschadigd werden.

25 Daarvan werden definitief tot zinken gebracht, 13 werden vermoedelijk tot zinken gebracht en 21 werden ernstig beschadigd.

In dit communiqué werd ook vastgesteld, dat de gehele Japanse vlootmacht, welke uit de Soeloezee naderde, in de grond werd geboord door eenheden van de 7e vloot. Ook Noordamerikaanse duikboten namen aan de strijd deel.

150 Japanse vliegtuigen, die de Noordamerikaanse vloot aanvielen werden neergeschoten en in de slag ten Noorden van de Philippijnen werden nog 21 Japanse vliegtuigen neergeschoten, die overigens te laat kwamen opdagen.

De Noordamerikaanse verliezen bedragen 6 oorlogsschepen plus enkele minder belangrijke vaartuigen.

Hier volgt een specificatie van de wederzijdse verliezen:

De Japanse verliezen.

De volgende Japanse schepen werden tot zinken gebracht:

Een groot vliegdekschip van de Zuikaku-klasse, een licht vliegdekschip van de Zuiho-klasse en twee lichte vliegdekschepen van de Chitose-klasse. Voorts twee slagschepen, zes zware kruisers, drie lichte kruisers en drie kleine kruisers; een grote torpedojager en zes andere torpedojagers.

De volgende Japanse schepen werden ernstig beschadigd en zijn vermoedelijk tot zinken gekomen:

Een slagschip, drie zware kruisers, twee lichte kruisers en zeven torpedojagers.

In beschadigde toestand ontsnapten: zes slagschepen, vier zware kruisers, een lichte kruiser en tien torpedojagers.

De Noordamerikaanse verliezen.

De Noordamerikaanse verliezen bedroegen: het lichte vliegdekschip Princeton en twee escorte-vliegdekschepen, twee torpedojagers, een torpedojager-escorte en enkele minder belangrijke vaartuigen (Washington, (AP) 29.10).

DE SLAG OM KWEILIN.

De gevechten in de defensies voor Kweilin nemen in hevigheid toe. Het Chinese communiqué maakte bekend, dat de Japanners de stad nog meer naderden, welke de Chinezen besloten hebben tot de dood te verdedigen. Langs de Kwangsi spoorlijn vallen de Japanners aan in de richting van Lingtsjwan, op slechts 21 kilometer van Kweilin, terwijl de aanvallers uit het Oosten nog slechts 16 kilometer van de stad verwijderd zijn (Tsjoenking, (AP) 29.10).

STILLWELL NAAR WASHINGTON.

door

ELTON FAY

Generaal Joseph Stillwell is ontheven van het belangrijke commando in China, Birma en Brits Indië om — gelijk het Departement van Oorlog zeide — „een nieuwe en belangrijke post te aanvaarden".

De onverwachte wijziging in het Hoofdcommando in het Verre Oosten, welke door het Witte Huis werd bekend gemaakt, gaf aanleiding tot vele bespiegelingen langs twee lijnen:

Een is, dat deze maatregel een ernstige reprimand inhoudt voor

GENERAAL STILLWELL
Een nieuwe post voor „Vinegar Joe".

Tsjang Kai Sjek in verband met de wrijving tussen de Chinese strijdkrachten en de Japanse bedreiging voor de Noordamerikaanse luchtbases in China.

De tweede is, dat „Vinegar Joe" het bevel zal krijgen over de strijdkrachten welke in China zullen landen.

Gedurende zijn veertigjarige militaire loopbaan heeft „Vinegar Joe" dikwijls in het Oosten gediend, in China toen de Noordamerikaanse troepen daar garnizoenen hadden en in de Philippijnen. Deze militaire ervaring, samen met zijn uitgebreide kennis van het land, de volken en de economie van Azië, geven hem een schitterende achtergrond voor een benoeming in dat krijgstoneel.

De Philippijnse campagne staat reeds onder het bevel van een man met gelijke rang: Generaal MacArthur.

De mogelijkheid bestaat dus, dat Washington van plan is om Stillwell te gebruiken als Opperbevelhebber in het grote oorlogsgebied in de Stille Oceaan. De overwinning op de Japanse vloot samen met de grote nieuwe Westwaartse vordering van Mac Arthurs strijdkrachten naar de Philippijnen heeft belangrijk voedsel gegeven aan de waarschijnlijkheid, dat de Noordamerikanen zullen trachten een houvast te krijgen op de Oostkust van China.

Men gelooft niet, dat de terugroeping van Stillwell verband houdt met enige ontevredenheid over zijn leiding in het Verre Oosten. Evenmin gelooft men, dat dit het gevolg is van een goot meningsverschil met de Britten. Het Witte Huis noch het Departement van Oorlog lieten blijken of Generaal Stillwell reeds teruggekeerd is naar de Verenigde Staten (Washington, (AP) 28.10).

Het nieuws van vandaag.

De Duitsers vluchten uit Zuid-West Nederland maar de schade, die zij bij hun vlucht aanrichten, is zo groot, dat de Nederlandse regering in principe besloten heeft om na de oorlog Duitse grond als schadevergoeding te eisen. Het Nederlandse volk zal echter de uiteindelijke beslissing moeten nemen, zo wordt door Aneta gemeld.

Het is te hopen, dat de Duitsers met dit vooruitzicht hun vernielzucht wat zullen intomen en dat zou natuurlijk het grootste resultaat zijn van deze principiële eis der Nederlandse regering.

De strijd gaat goed en het Duitse front in Nederland wordt aan stukken gereten. In Noord-Brabant zijn Tilburg, Breda en verschillende andere plaatsen bevrijd. Wij hebben wel lang hierop gewacht na het loze gerucht van twee maanden geleden volgens hetwelk Breda bevrijd zou zijn.

Op Zuid-Beveland waar de Geallieerden reeds de verbinding met Walcheren naderen, is het stadje Goes bevrijd. In het geheel zijn gedurende de laatste dagen dus enkele honderdduizenden Nederlanders van de Duitse last ontdaan. Breda alleen heeft 48.000 inwoners, Tilburg 81.000 en Goes 9000, afgezien van de vele dorpen en gehuchten, waarvan de namen niet genoemd werden.

Zuid-Beveland is bijna geheel ingepalmd door de Canadezen, die aansluiting gemaakt hebben met het strandhoofd der Britten op de Zuidkust. Zuid-Beveland is 380 vierkante kilometer groot, belangrijk kleiner dus dan Curaçao met zijn oppervlakte van 430 vierkante kilometer.

In Zeeuws Vlaanderen namen de Canadezen Cadzand en Zuidzande en persten zij de Duitse zak weer nauwer samen.

In een poging de druk in het Westen te verlichten hebben de Duitsers een krachtige aanval gedaan op de Oostzijde van de Britse wig in het gebied van Meijel. Aanvankelijk kwamen zij een weinig vooruit, doch tenslotte werd de vijand met ernstige verliezen tot staan gebracht door de Noordamerikanen.

De eilanden Leyte en Samar in de Philippijnen zijn bijna geheel in Noordamerikaanse bezit en Generaal MacArthur maakte bekend, dat anderhalf millioen Filipino's reeds bevrijd zijn.

Een communiqué over de vloot- en luchtgevechten meldt, dat van de Japanse vloot 59 schepen tot zinken gebracht of beschadigd werden tegen verlies van slechts 6 Noordamerikaanse oorlogsschepen.

KATHEDRAAL VAN WARSZAWA AAN PUIN.

De vijftiend'eeuwse kathedraal van St. Jan te Warszawa, een der mooiste gotische bouwwerken van Europa, is thans geheel vernield. Reeds in September 1939 werd de kathedraal beschadigd, doch men hoopte haar te kunnen herstellen. De laatste gevechten hebben deze hoop weggenomen. De gehele kathedraal ligt aan puin. De schatten waren al geroofd door de Duitsers. Ook andere kerken zijn vernield.

HET INKOMEN VAN DE SHELL.

R.G.A. van der Woude, president van de Shell Union Oil Corporation deelde Dinsdag mede dat gedurende het derde kwartaal van 1944 het netto inkomen 8.031.000 dollar bedroeg of 60 cts. per aandeel na aftrek van het geraamde federale inkomsten-belasting en provisie voor na oorlogse uitgaven. Gedurende de eerste 9 maanden van 1944 was het netto-inkomen 22.538.000 dollar $1.67 per aandeel tegenover of $ 1,35 voor de eerste 9 maanden van 1943.

Wie wordt President in de U. S. A.

Gunstige factoren voor Roosevelt.

Aneta-correspondentie.

(van onzen biezonderen Washington correspondent)

Washington, 12 Oct. —Nu 7 November de dag van de Noordamerikaanse presidents-verkiezingen, nadert, ziet het er naar uit dat de kansen van President Roosevelt en de democratische partij stijgende zijn. Het is mogelijk, dat het stemmen-percentage van Roosevelt tegenover den republikeinsen candidaat Thomas E. Dewey, die nu gouverneur van de staat van New York is, kleiner zal zijn dan de 55% die hij in 1940 tegenover Willkie kreeg, maar dit zou nog geen onmiddellijk gevaar voor hem opleveren.

FRANKLIN D. ROOSEVELT
Democratisch Candidaat.

De kansen van Roosevelts herverkiezing zijn aanzienlijk toegenomen sedert einde September toen hij zijn eerste, in hoofdzaak binnenlands-politieke redevoering hield. In deze redevoering beantwoordde hij op scherpe wijze de beschuldigingen van Dewey dat de regering de depressie had verlengd en dat dezelfde regering er niet ingeslaagd zou zich tijdig op de oorlog voor te bereiden. President Roosevelt wees er op dat deze hele depressie een erfenis geweest is van zijn republikeinse voorgangers en dat het de republikeinen waren die in het congres vóór de oorlog hardnekkig het defensie-programma hadden bestreden.

Dewey beantwoordde Roosevelts redevoering met een serie scherpe aanvallen en het vierjaarlijkse vuurwerk was hiermede in alle felheid losgebarsten. Men kan dit als gunstig voor de Roosevelt-regering beschouwen daar slechts een harde strijd er voor kan zorgdragen dat er voldoende gestemd zal worden. De democratische partij krijgt altijd een grote meerderheid van het ongeorganiseerd aantal stemmen in hoofdzaak bestaande uit die van de arbeidende klasse.

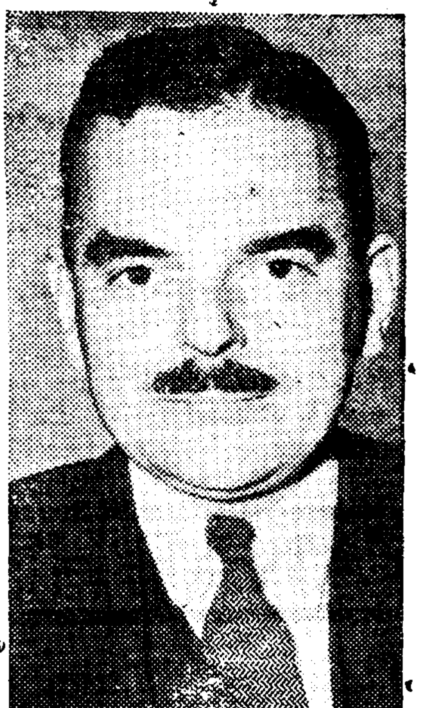
In 1940 werden er bijna 50.000.000 stemmen uitgebracht. Dit jaar bevinden zich echter meer dan 11.000.000 onder de wapenen. Bovendien zijn vier tot vijf millioen arbeiders van de ene naar de andere plaats verhuisd waar zij in oorlogsbedrijven werkzaam zijn en vele van hen hebben zich in hun nieuwe woonplaatsen niet als kiezers laten registreren. Deze personen vertegenwoordigen de jongere leeftijds-groepen en de arbeidersklasse, die beide in normale gevallen de neiging hebben vóór de candidaten van de democratische partij te stemmen.

De republikeinen in het congres slaagden erin om het aantal stemmen van de kiezers in militaire dienst te beperken door het wetsvoorstel voor een uniform federaal stembiljet voor hen die in actieve militaire dienst zijn te verwerpen, welke wet de verkiezings-procedure belangrijk zou hebben vereenvoudigd. De republikeinen hebben ook getracht om het Politieke Comité van Actie (Political Action Committee) van het Congres van Industriële Organisaties (C.I.O.) — de op een na grootste federatie van vakverenigingen in Amerika die bezig is de arbeiders vóór de verkiezingen geregistreerd te krijgen — in discrediet te brengen door het comité als „communistisch" te betitelen. Niettegenstaande deze republikeinse pogingen echter om het aantal stemmen klein te houden, ziet het er naar uit dat er op zijn minst 40.000.000 personen zullen stemmen, wat een voor Roosevelt gunstige omstandigheid is.

Deze mening is in de eerste plaats gebaseerd op tot einde September gehouden stemmingen ten aanzien van de publieke opinie.

Het Noordamerikaanse instituut voor publieke opnie, of „Gallup Pol", toonde aan dat Roosevelt in Augustus de leiding over Dewey had met 52% tegen 48%.

In September bleek Roosevelt een voorsprong te hebben van ongeveer 53% tegen 47% Volgens Gallup heeft de President eveneens de leiding met 284 tegen 208 bij het college van kiesmannen (en bloc uitgebracht door elk van de 48 staten), met staking van stemmen in drie staten. In verband met de eigenaardige concentratie van democratische stemmen in het Zuiden, behoort er op gewezen te worden dat Roosevelt 52% of meer van de door de bevolking uitgebrachte stemmen moet hebben teneinde er zeker van te zijn in het college van kiesmannen te winnen.

THOMAS A. DEWEY
Republikeins Candidaat.

De Crossley stemming, die slechts tegen de verkiezingen wordt gepubliceerd, kwam uit met een ietsje meer dan 52% van de stemmen voor Roosevelt in September.

Het Fortune overzicht — dat als de beste weergever van de publieke opinie geldt en welk

overzicht het bij de verkiezingen van 1940 slechts met een fractie van een percent mis had — geeft Roosevelt een veel groter aantal stemmen. Einde Augustus toonde het 55% voor den President, 41% voor Dewey en 4% onbeslist. De steun van Roosevelt was in de daaraan voorafgaande zes weken gestegen met 5 volle percenten. (Het Fortune overzicht negeert niet, in tegenstelling met de anderen, de groep der „onbeslisten", die in feite de verkiezingen kan doen omzwenken).

Het kan natuurlijk zijn, dat deze stroming vóór de dag der verkiezing nog verandert. Behoudens een grote militaire ramp echter ziet het er naar uit dat de meerderheid van het Amerikaanse volk zich tegen een verandering van regering in het midden van de oorlog zal uitspreken.

Dewey beschikt over de steun van het grootste gedeelte van de pers. Een overzicht laat zien, dat hij in September door 55% van de dagbladen werd gesteund. Deze dagbladen hadden 64% van de totale oplaag. Slechts 21% van de bladen, met 14% van de totale oplaag, scharen zich achter den President. Een en ander is echter niet ongebruikelijk; de Amerikaanse pers is per slot van rekening een grote industrie. In 1940 steunde ongeveer 80% van de pers Willkie, den republikeinsen candidaat, maar hij kreeg slechts 45% van het aantal uitgebrachte stemmen.

Dewey rekent in hoofdzaak op wat er zich bij de kiezers gedurende de 12-jarige ambts-periode van zijn tegenstanders aan ontevredenheid heeft opgehoopt om de tegenwoordige regering te verslaan. Roosevelt rekent op zijn staat van dienst als president gedurende de oorlog als zijn voornaamste steun in de stembusstrijd. De „vierde termijn" quaestie is dit keer onbelangrijk; deze quaestie werd reeds in 1940 terzijde gezet toen Willkie's beroep op de traditie van een limiet van twee termijnen als dienst-tijd voor een president door de kiezers werd genegerd.

Het gaat voor de Noordamerikaanse burgerij in werkelijkheid om twee belangrijke quaesties in deze campagne:

1) werkeloosheid na de oorlog. Bewustwording van dit gevaar nam toe toen het bekend werd dat vier millioen van de arbeiders nu werkzaam in de oorlogs-industrieën — inclusief 40% van het personeel der munitie-fabrieken — ontslagen zullen worden zodra Duitsland zich heeft overgegeven.

2) De noodzaak voor een sterke na-oorlogse internationale organisatie om toekomstige agressie-oorlogen te vermijden.

De houding van Roosevelt, wat deze punten betreft, is duidelijk, die van Dewey daarentegen niet. In een lange serie redevoeringen heeft hij zijn bedoelingen uiteengezet, instemmend met de sociale wetgeving van de huidige regering en een standpunt innemende dat sterk internationalistisch is. Maar dit is een ontwikkeling, die geheel uit de verkiezings-campagne is voortgekomen. Tot voor kort was Deweys' enige bijdrage tot de oplossing van de internationale quaesties het beplellen van een na-oorlogs Engls—Amerikaans bondgenootschap en het becritiseren van de Dumbarton Oak conferentie vanwege het beweerde negeren van de kleine landen. In een redevoering te Louisville in September verwierp hij echter duidelijk het isolationisme en sprak hij zich uit voor deelneming aan een wereld-vredes-organisatie geruggesteund door macht van wapenen.

Dewey's adviseur ten aanzien van vraagstukken die de buitenlandse politiek betreffen, is John Forster Dulles, die vroeger als advocaat voor verschillende buitenlandse zaken-belangen optrad. Men neemt over het algemeen aan dat, indien de republikeinen mochten winnen, dat hij Dewey's keus zal zijn voor Secretaris van Staat.

Dewey moet zijn kiezers echter ervan overtuigen, dat hij over voldoende formaat beschikt als een internationale staatsman om bij de vredesonderhandelingen de plaats van Roosevelt in te nemen. Hij moet evengoed de eendrachtige steun van zijn partij hebben om een vrede op een gezonde basis tot stand te brengen en om de sociale voorzieningen van de New Deal periode te handhaven. In feite is dit practisch onmogelijk, daar een belangrijk gedeelte van Dewey's aanhangers bestaat uit de extreme conservatieven en de isolationisten, van wie de meeste republikein zijn. Indien hij zou trachten om zijn verkiezings-redevoeringen in feite na te komen, dan zou een republikeins congres vermoedelijk weigeren zijn leiding te volgen.

Daarentegen staat Roosevelt bekend als een groot aanhanger van een sterke wereld-organisatie, alhoewel hij tot nu toe heeft vermeden zich over de quaestie van een internationaal politieleger uit te spreken.

Wanneer de verkiezingen slechts een klein verschil tussen de stemmencijfers van de twee partijen opleveren, is het best mogelijk dat de republikeinen een meerderheid in het Huis van afgevaardigden zullen behalen ondanks het feit dat President Roosevelt zou worden herkozen. Het is in ieder geval te verwachten, dat de republikeinen met de conservatieve zuidelijke democraten zullen samenwerken teneinde vele van Roosevelts voorstellen te blokkeren, iets wat zij de laatste twee jaren reeds hebben gedaan. Er is echter een teken van vooruitgang — vele van de ergste obstructionisten zijn dit jaar in de voorverkiezingen afgevallen. Anderen zoals senator Gerald Nye, werden toen weer op de nominatie geplaatst, maar zullen vermoedelijk niet worden gekozen.

Een ding is zeker — geen van de partijen kan zich de weelde veroorloven geheel en al de wensen van de kiezers inzake internationale quaesties te negeren. Drie van de vier Amerikanen van beide politieke partijen staan gunstig tegenover Amerikaanse deelname aan de komende wereld-organisatie. En zij wensen een krachtige wereld-organisatie. Een zeitde gedeelte gaat practisch accoord met alle hervormingswetten van Roosevelt, zoals de Social Security Act. Elke regering die deze standpunten zou negeren zou bij de volgende verkiezingen weinig kans hebben.

Door de publieke pressie en de logica van de gebeurtenissen zou derhalve het verschil tussen de daden van een republikeinse en van een democratische regering na de oorlog vermoedelijk veel geringer zijn dan de redevoeringen, die in deze campagne worden gehouden, nu doen vermoeden.

CURAÇAO

GEORGE EN MARGARET.

„Als iemand een verstandige vrouw heeft kan hij geloven dat hij een genie is". (Frankie).

Voor de eerste maal sedert ruim een jaar — 21 October 1943 met de derde opvoering van „Arsenicum en oude kant" — gaf een der beide toneelverenigingen van ons eiland eergisteren een voorstelling in de club Asiento van „George en Margaret". Het was de première van de geheel veranderde troep van de toneelvereniging Emmastad met een stuk, dat uit Indië toevalligerwijze hier is terecht gekomen — zo toevallig dat de schrijver van het stuk hier niet eens bekend is. Op, naar wij menen, drie personen na is geen der vroegere spelers nog in de troep.

Allen zijn overgeplaatst of om andere redenen verdwenen. De metamorphose, die de toneeltroep heeft ondergaan is hem ten goede gekomen.

Met grote spanning gingen wij dit eerste optreden van „Emmastad" bijwonen en eenzelfde spanning bespeurden wij ook bij vele andere aanwezigen in de zaal, die wij er naar vroegen. Het amateurstoneelspel op ons eiland beweegt zich steeds in hogere richting. Nog kort geleden vonden wij reden om het uitnemende spel van de Willemstadse toneelvereniging „Inter Nos" te prijzen, die vele malen „Ketty liegt nooit" gaf. Nu is het Emmastad met „George en Margaret". Is het op zichzelf merkwaardig dat juist in de kringen, die in het grotere geheel van ons eiland meer het specifiek Nederlandse karakter willen vertegenwoordigen, altoos Engelse namen in de toneelstukken voorkomen — wij wezen er enkele jaren geleden al eens op — aan het spel deed dit geen afbreuk. De regie berustte bij de Heren G. M. van Doornen (dien wij overigens niet zagen) en den uitnemenden vertolker van den vaderrol W. G. Monkhorst. Met Mevrouw J. E. G. Kreps-Willemse en den Heer P. Grunstra vormde deze de trits van het beste spel, zowel door de beheerstheid van spel als door de vertolking van hun rollen. De Heren W. Zeeman en H. Hartgers zijn twee debutanten, die alles in zich dragen. W. Zeeman speelt uitmuntend spreekt misschien iets te zwak; soms was hij minder goed te verstaan in de zaal, vooral ook ten gevolge van de regen buiten. De Heer H. Hartgers speelde zijn rol van jeugdigen zoon des huizes ook zeer goed, al miste men bij hem nog die beheersing; niet zozeer van zichzelf dan van de situatie.

Beiden evenwel zijn winsten voor de vereniging en wij hopen hen nog vaak te mogen zien. Hun rollen zijn geen hoofdrollen in de gewone zin, maar zij zijn uiterst belangrijk omdat zij de huiselijke sfeer moesten scheppen. Hierin slaagde zij door hun met elkander strijdende karakters uitnemend, maar dan ook uitnemend.

Alles berustte op hun samenspel en dit ging beiden, hoe moeilijk het ook was, zeer goed af. Mevrouw H. G. Zeeman-Godefroy moet een dienstmeisje voorstellen en daarbij brutaal zijn, hetgeen haar vermoedelijk niet zo natuurlijk af gaat. Daarom is dit al een heel moeilijke rol. Onze indruk was dat haar spel zeer goed was — het gehuil onder het binnenkomen, het snotteren verder — maar dat zij iets brutaler moet doen. Dit is moeilijk, want in haar rol past een brutaal dienstmeisje, maar een die alleen brutaal doet als gevolg van een conflict, waarover wij hier verder niet uitweiden om het spel niet bekend te maken. Mevrouw E. A. Vermeulen-Bradford als Frankie is buitengewoon goed. Men had voor deze rol moeilijk beter iemand kunnen vinden. Mejuffrouw G. Batenburg, die op het programma staat, was er niet en haar rol werd gespeeld door Mevrouw Erkelens, die men van vroeger nog kent als een voortreffelijk speelster. Dat was zij ook eergisteren.

Het licht, vaak moeilijk omdat het soms daglicht moest voorstellen, — de planten buiten — werd verzorgd door den Heer P. de Vrij en was zeer goed, evenals de décors van den Heer H. P. L. Beyerbergen van Henegouwen en de grime van den Heer A. Willemse. Maar dat is men te Emmastad al gewend. Een woord van lof spreken wij gaarne met den Voorzitter van Asiento, den Heer J. Haayen mede, dit dit teneinde der voorstelling tot de sprekenden richtte en daarbij vooral ook de spelers achter de schermen — de dames A. A. Willemse-Terstall en W. M. Oostlander-Maan en de heer R. A. Kruizinga — huldigde.

DON BOSCO.

De lezing van den Heer G. H. Zaal over Brazilië, die gistermorgen gehouden zou worden, is uitgesteld tot Zondagmorgen 12 November.

VIERING IN KERKEN OF CAFE'S?

Schrijvers van enkele ingezonden stukjes in de Knickerbocker blijken ook op het standpunt te staan, dat gezien de vreselijke toestand waarin ons land verkeert, het beter is niet met luidruchtige uitbundigheid de overwinningsdag te vieren. Zij schrijven:

Ontegenzeggelijk zullen de bevrijding van ons Vaderland en de terugkeer van onze Koningin t.z.t. feestelijk herdacht dienen te worden en in verband hiermede heeft het Comité Nationale feestdagen [te New York] een circulaire verzonden.

Inderdaad dient deze viering een ernstig karakter te dragen, niet alleen bij de aanvang doch, naar mijn opinie, ook gedurende het gehele samenzijn op deze avond.

Mij lijkt de mededeling [in de Knickerbocker] „Daarna wordt gedanst" een te schrille tegenstelling met de mededeling „Five more patriots executed" — zovele van dergelijke mededelingen in vorige nummers van die aard — dat het ons, leden der Nederlandse kolonie [in New York], veroorloofd zou zijn op zo uitbundige wijze feest te vieren, als het comité blijkbaar van plan is op touw te zetten.

Vele Amerikanen hebben het leven gelaten op onze Vaderlandse bodem, zonder twijfel zal ook van Amerikaanse zijde en dan ook terecht, ernstig critiek worden geoefend, indien de viering zal geschieden op de wijze zoals het comité dit blijkbaar bedoelt.

—R.

Kunnen zij, die zó lang door de verschrikkingen en de ellenden van een de hongersdood stervend New York zijn gegaan, niet wachten tot Amerika en Engeland hun taak in Europa hebben volbracht? En weten zij nu al wat er van hun families en vrienden terecht is gekomen nu zij zich beijveren om een „party" in Astor te geven? Bovendien: is het wel in overeenstemming te brengen met de goede smaak om op de „welbekende manier" feest te vieren, terwijl Amerikaanse, Engelse en waaschijnlijk ook Nederlandse soldaten nog aan het front gedood worden?

Ik geloof, dat het meer dan voldoende is om een dienst in de kerk te houden. Laten zij, die een excuus nodig hebben om lawaaierig feest te vieren, wachten tot de V-dag daar is en dán het feestvieren samen genieten met onze Amerikaanse gastheren.

POLITIEBERICHTEN.

In de loop van de vorige week:

Nieuw record.

Er vond op de Roodeweg een aanrijding plaats tussen een vijftal auto's. Alle auto's werden beschadigd. Oorzaak: De gladheid van de weg en onoplettendheid van een der bestuurders, terwijl tevens de voetrem van een der motorrijtuigen niet werkte.

Watertruck op de natte weg.

Er vond op de weg naar Welgelegen een lichte aanrijding plaats tussen een watertruck en een vrachttruck. Van de vrachttruck werd het rechtervoorspatscherm ingedrukt.

Militair overtuigde zich niet.

Er vond een aanrijding plaats op de weg naar Caracasbaai tussen een militaire truck en een autobus. De autobus werd vrij ernstig beschadigd. Oorzaak: De bestuurder van de militaire truck draaide naar links de weg naar Janwé op zonder zich te overtuigen van het achter hem aankomende verkeer.

Kleine bocht: ernstige aanrijding.

Er vond op de Pareraweg een ernstige aanrijding plaats tussen een personenauto en een dumptruck. De personenauto werd zwaar beschadigd. Oorzaak: De bestuurder van de personenauto maakte een kleine bocht naar links.

Tegen het hek gereden.

Er reed op de Schottegatweg ter hoogte van post V een pickup tegen de afrastering van de C.P.I.M. Het linkervoorspatscherm van de pick-up werd geheel vernield, terwijl vermoedelijk de vooras is gebroken. Oorzaak: De bestuurder van de pick-up reed te kort achter een autobus. Deze bus stopte plotseling. Om een aanrijding met deze bus te vermijden en de afstand te kort was om te remmen, draaide de bestuurder van de pick-up zijn stuur naar links tegen het hek aan.

Bij seroe Macoco.

Er werd op de Schottegatweg ter hoogte van Seroe Macoco een voetganger door een autobus aangereden. De voetganger die licht werd verwond, is voor behandeling naar een dokter vervoerd. Oorzaak: Onoplettendheid van den voetganger.

In de klem.

Er vond op de Schottegatweg nabij de Beatrixlaan een aanrijding plaats tussen een stilstaande autobus en een personenauto. Vrij aanzienlijke schade. Geen gewonden.

Oorzaak: De bestuurder van de personenauto die onder de invloed van alcoholhoudende drank verkeerde, wilde de rechts van de weg stilstaande autobus, aan de rechterzijde passeren en kwam daarbij klem tussen de bus en een muurtje.

De strijd der bumpers.

Er vond een lichte aanrijding plaats op de Schottegatweg ter hoogte van de Protestantse kerk te Rio Canario tussen een tweetal personenauto's. Van een der auto's werd de voorbumper afgerukt. Oorzaak: De bestuurder van een der auto's stopte omdat een voor haar rijdende auto de snelheid verminderde of stopte. De te kort achter haar rijdende tweede auto, reed de eerste auto aan, waardoor de bumpers over elkaar schoven. Bij het losmaken der auto's door de bestuurders werd de voorbumper afgerukt.

De vermiste Japon.

De vrouwspersoon M. R. deed aangifte van diefstal van een japon. Als verdacht van deze diefstal werd aangehouden de vrouw genaamd L. E., welke vrouw de vermiste japon in haar bezit bleek te hebben. De japon is in beslag genomen, terwijl procesverbaal wordt opgemaakt.

De schrijfster.

De manspersoon H. M. deed aangifte van diefstal van een vulpenhouder. Als verdacht van deze diefstal werd gehoord het dienstmeisje, genaamd S., dat erkende de diefstal te hebben gepleegd. De pen is in beslag genomen en aan den eigenaar teruggegeven.

De diefstal in het badhok.

Aangehouden werd de manspersoon genaamd J. P. als verdacht van diefstal van een portemonnaie met geld uit een der badhokjes bij het zwembad op het rif. Hij erkende de diefstal te hebben gepleegd.

Schoenen uit de winkel.

De manspersoon Z. J. deed aangifte van diefstal van een paar schoenen uit een door hem gehouden winkel. Bij onderzoek bleek deze diefstal te zijn gepleegd door een zekeren E. D. De schoenen werden in beslag genomen, terwijl tegen den dader Proces Verbaal is opgemaakt.

Werden bekeurd:

4 Bestuurders voor Overschrijding der maximum snelheid; 1 bestuurder wegens het rijden met een auto waarvoor de belasting niet was betaald; 1 bestuurder wegens het rijden zonder rijbewijs; 1 bestuurder wegens het zonder noodzaak het linker weggedeelte berijden en voor het maken van een kleine bocht naar links; 4 personen werden ter ontnuchtering ingesloten, aangezien zij door de Politie in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg werden aangetroffen.

WERELD NIEUWS

RUBBERCONTRACT MET VENEZUELA.

Het vijf-jaren Rubbercontract gesloten tussen het Venezolaanse gouvernement en de U.S.A. Rubber Reserve Corporation, werd met nog een jaar verlengd, aldus meldt een bericht uit Caracas. De overeenkomst waarbij overeengekomen werd dat de Verenigde Staten alle rubber zouden aankopen die in Venezuela geproduceerd wordt, uitgezonderd wat dit land voor haar eigen gebruik nodig heeft, werd de 16 October 1942 getekend (Aneta).

ITALIAANSE EENHEID BEPLEIT.

Guiseppe, Graaf Dalla Torre di Sanguinetto, hoofdredacteur van het Vaticaanse dagblad „Osservatore Romano", heeft deze dagen een boek gepubliceerd getiteld „De Katholieken en het Italiaanse openbare leven van 1866 tot 1920". In dit boek zet de Graaf uiteen, dat de huidige omstandigheden in Italië veel overeenkomst vertonen met 1870, toen de Kerkelijke Staat gegrepen werd in de Italiaanse eenheidsbeweging. De schrijver zegt voorts, dat het zijn ernstige mening is, dat eenheid onder de katholieken in alle phasen van het Italiaanse leven absoluut nodig is in deze dagen (Rome, nowc).

ONS KONINKRIJK

VERKLARING VAN DE REGERING.

De Nederlandse Regering heeft Zaterdag een verklaring bekend gemaakt, waarin gezegd wordt, dat verschillende rapporten zijn binnengekomen van de ondergrondse beweging in Nederland, waaruit blijkt, dat de Duitsers de laatste tijd grote verwoestingen hebben aangericht in dat gedeelte van het land, dat nog steeds bezet is. Een aanzienlijk gedeelte van deze verwoestingen kan op geen enkele redelijke wijze beschouwd worden als zijnde van militair belang. Het is ongetwijfeld aan vernielzucht en kwaad opzet toe te schrijven. In de huidige omstandigheden is het niet raadzaam te specificeren en om begrijpelijke redenen kan ook geen volledig overzicht worden gegeven; dit kan eerst later plaats hebben.

Op kleinere schaal hebben de Duitsers ook dergelijke vernielingen aangericht in het nu bevrijde gedeelte van Nederland. Wat deze gebieden betreft, kunnen nu echter wel gegevens worden gepubliceerd. Hier zijn fabrieken vernield of van alle machinerieën beroofd. Aan de kolenmijnen werd grote schade aangericht en vliegende bommen, die er later op afgevuurd werden, hebben nog grotere vernielingen teweeggebracht.

Een biezonder kwaadaardige vorm van vernieling zijn de overstromingen van vruchtbaar land met zout water. Andere gebieden zijn aan het water prijs gegeven zonder enige militaire noodzaak.

Het spreekt vanzelf, dat door dit alles het vraagstuk van het herstel en de opbouw van Nederland veel groter wordt. Zonder overdrijving kan verklaard worden, dat het nu vast staat, dat tengevolge van de door de Duitsers aangerichte verwoestingen de opbouwende kracht van Nederland met zijn zeer dichte bevolking ten zeerste bemoeilijkt zal zijn. Zowel op landbouw als op industrie- en handelsgebied heeft stelselmatige plundering op een ongekende schaal plaats gehad.

De Conventie van Den Haag van 1907 is voortdurend overtreden en de bezetter heeft alles internationale wetten geschonden. De schade, die Nederland werd berokkend, heeft enorme afmetingen aangenomen. Het is onmogelijk van Duitsland te verwachten, dat deze schade hersteld zal worden door het overbrengen van economische activa van Duitsland naar Nederland binnen een redelijke periode; de ondervindingen na de vorige oorlog hebben getoond hoe moeilijk dit is.

Overwegende dat het van de andere kant in het belang van allen is, dat Duitsland er zich rekenschap van geeft, dat het geen baat kan vinden bij een agressie, is het mogelijk, dat het Nederlandse volk tot het besluit komt, dat, ondanks de afkeer van alle normen van gewapende veroveringen, in dit geval toch zekere substantiële herstel-maatregelen worden getroffen en een geschikt gedeelte van het aangrenzende Duitse gebied ofwel aan Nederland komt — waarbij schikkingen zouden worden getroffen, opdat de bewoners naar Duitsland worden overgebracht — ofwel onder Nederlands domein of binnen Nederlande economische invloed komt op de een of andere voorlopige op permanente basis. Het kan niet de taak zijn van het huidige cabinet het land, dat nu niet geraadpleegd kan worden een dergelijke belangrijke aangelegenheid op definitieve wijze op te dringen; deze beslissing dient trouwens niet onmiddellijk te worden genomen.

De Nederlandse regering beschouwt het echter als haar plicht de rechten van het land voor te behouden en vooral haar mening te formuleren en deze ter kennis van de regeringen der Verenigde Landen en van de openbare mening in het algemeen.

Dit doende laat de Nederlandse regering het aan het Nederlandse volk opgelegde lijden buiten beschouwing, evenals de onderdrukking van het nationale leven, de massa-deportatie van de jonge Nederlanders, de hongersnood, die de Duitsers over het land hebben gebracht, de moorden, die zij hebben begaan en de folteringen, waardoor duizenden goede burgers het leven hebben verloren. Dit alles roept om vergelding, maar hiervoor kan nooit een compensatie gegeven worden.

Minister Eelco Nic. van Kleffens heeft in aansluiting hierop voor Radio-Oranje verklaard:

„Ik heb weinig toe te voegen aan deze regeringsverklaring, die gij zojuist hebt gehoord en waarvan ik hoop, dat zij duidelijk genoeg was. Gij hebt gehoord, dat de Nederlandse regering op dit ogenblik nog niet vraagt dat een gedeelte van Duitsland door Nederland wordt geannexeerd. Zij meende echter, dat het verstandig was het recht voor te behouden aan het Nederlandse volk om een dergelijke eis te stellen na de bevrijding wanneer, na rijp overleg, het volk van oordeel mocht zijn, dat dit niet alleen door de feiten gerechtvaardigd is, maar ook dat het andererzijds gewenst is. Daarover zullen wij beslissen volgens Nederlandse democratische beginselen en dan zullen wij handelen overeenkomstig het antwoord, dat het volk geeft" (Aneta).

DE GRUWELIJKE TOESTANDEN TE VUGHT.

Thans de bewakers en N.S.B.-ers opgesloten.

Arnold Vas Dias meldt dat 13000 personen werden doodgeschoten of opgehangen in het beruchte concentratiekamp te Vught gedurende de Duitse bezetting. Een betrouwbaar ooggetuige vertelde hem dit kort nadat jl. Vrijdag het plaatsje Vught door de Britse troepen bevrijd werd. Behalve deze opzettelijk uitgevoerde moorden, stierven er nog velen in het kamp door uitputting of als gevolg van mishandelingen.

„Toen ik in Vught aankwam", zo zeide hij, „werd ik rondgeleid door het uitgestrekte kamp dat even buiten het dorp gelegen is en waarin eens 35000 personen huisden. Ik zag de gevangenis en de verbrandingsoven, waarin de lijken verbrand werden. Een van de straffen die de Duitsers toepasten, was de gevangenen in de grond te begraven zodat alleen de hoofden en bovenuit staken. Wachten liepen om hen heen en stampten de grond vast aan, tot de slachtoffers bewusteloos werden, waarop zij weer uitgegraven werden.

Velen werden zolang met stokken geslagen totdat hun ruggegraat brak. De volgende dag werden zij gedwongen het ochtendappèl bij te wonen waarheen zij in kruiwagens gereden werden. De meesten stierven als gevolg van deze mishandeling.

Gedurende de eerste twee maanden dat het kamp bestond, was het gemiddeld aantal doden 30 per dag. De lijken van diegenen die in de nacht gestorven waren, moesten door de medegevangenen meegebracht worden naar het ochtendappèl. Later werd een beter stelsel gevolgd om zich van de lijken te ontdoen.

De crematie-ovens die ik bezocht bevatten nog de as en kleine stukjes been van de slachtoffers. Volgens betrouwbare getuigen werden er sedert Juni van dit jaar tot begin September toen de Duitsers het kamp ontruimden, 3000 personen doodgeschoten, waarvan alleen 800 in de laatste twee weken. Onder hen bevonden zich twee Belgische en twee Nederlandse leden van de ondergrondse beweging.

De Duitsers stonden hun toe voor zij opgehangen werden een laatste wens uit te spreken.

Een van de Belgen sprak, staande op het schavot den kampcommandant toe met de woorden: „Heden ik, morgen gij". Toen stierf hij:

Het Rode Kruis en de inwoners van Vught deden al het mogelijke om het lijden van de gevangenen te verlichten door hun voedselpaketten toe te zenden waarin zij door de gehele bevolking gesteund werden. Ik zag een cel zonder ramen, ongeveer 4 meter lang en 2½ meter breed waarin verleden jaar 67 vrouwen gedreven werden om tot straf de gehele nacht in door te brengen. Toen de cel de volgende morgen geopend werd waren 8 vrouwen gestorven terwijl er 3 haar verstand verloren hadden.

Een groot gedeelte van het kamp was gereserveerd voor de afdeling van de Duitse luchtmacht, die de brokstukken onderzocht van neergeschoten geallieerde vliegtuigen die uit geheel West-Europa daarheen gebracht werden.

Zij werden daar ontmanteld en alle bruikbare delen werden uitgezocht.

Bij dit werk waren vele gevangenen tewerkgesteld onder toezicht van Duitsetechnicien andere afdeling hield zich bezig met het drukken van Duitse propagandalitteratuur.

Begin 1943 werd de kampcommandant door een andere vervangen, die alle 17000 Joden die in het kamp waren naar Duitsland liet overbrengen. Zij werden vervoerd in beestenwagens zonder enig voedsel te krijgen. Onder de gijzelaars bevonden zich enige honderden vrouwen, zelfs familieleden van leden van de ondergrondse beweging, die de Nazies wilden arresteren maar die zij niet konden vinden.

Een van haar was een vrouw met 9 kinderen. In December van het vorig jaar waren er nog 127 kinderen waaronder meer dan 20 borelingen. De jongste die ooit ontslagen werden uit het kamp was een kindje van 7 maanden dat in het kamp geboren was. In het kamp bevinden zich thans Nazie-kampwachters en N.S.B.-ers die hier hun straf afwachten voor al het lijden dat zij hun medemensen hebben aangedaan (Aneta).

BLOEMLEGGING IN PARIJS.

De Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiger bij de Voorlopige Franse Regering, de Heer Gerth van Wijk, heeft in naam van de Nederlandse Regering een bloemengarve gelegd op het graf van den Onbekenden Soldaat onder de Triomfboog te Parijs. Generaal-Majoor Phaff, Hoofd van de Nederlandse Militaire Missie en Dr. F. A. van Woerden, Consul Generaal der Nederlanden en vertegenwoordiger van de Nederlandse ondergrondse beweging, woonden de plechtigheid bij.

RECORDVLUCHT.

De KLM deelde mede, dat een van de passagiersvliegtuigen tussen Bristol en Lissabon een vlucht heeft gemaakt in de recordtijd van 4 uur en 40 minuten; de normale tijd is 6 uren (Aneta)

BRITSE SCHRIJVER PRIJST ONZE VLOOT.

A. Divine, een welbekend Brits schrijver, zegt in zijn boek „Navies in Exile", dat bij Dutton & Co. werd uitgegeven, dat de nieuwe Nederlandse Marine wel als motto kan nemen: „Always in Action".

Divine vertelt in dit boek hoe de kleine eenheden van de Nederlandse Marine, die in de Nederlandse wateren waren ten tijde van de Duitse invasie, teruggeslagen hebben met alle kracht, waarover zij beschikten, maar dat die kracht verreweg onvoldoende was. Hij beschreef hoe vele van hen vurende ten onder gingen en hoe de rest na de capitulatie opstoomde naar Britse havens.

Gedurende de periode tussen de val van Nederland en de Japanse aanval heeft de Nederlandse regering een nieuwe marine opgebouwd, zeide de schrijver. Hij vertelde van de mijnenvegers flottilles, van het patrouillewerk en convoyeren, van het werk van de „Van Kinsbergen", die op een lange tocht 63.000 ton vijandelijke scheepsruimte tot zinken wist te brengen en van het gevecht en de ondergang van de „Isaac Sweers".

Ook verhaalt Divine de geschiedenis van de Indische vloot en beschrijft uitvoerig de slag op de Java-zee en andere activiteiten, waarin deze vloot tezamen met de Britse, Australische en Noordamerikaanse eenheden vochten en ten onder gingen teneinde het Japanse offensief in de Stille Oceaan te vertragen.

Zijn vierde hoofdstuk van het Nederlandse gedeelte behandelt de Nederlandse Marine-luchtvloot en de werkzaamheden van schepen als de „Heemskerk", de „Tjer Riddes", de „Flores" en de „Soemba". Ook het aandeel, dat de Nederlands Marine had bij de Middellandse Zee campagne, wordt uitvoerig behandeld (Aneta).

HOE DE „SUMATRA" TOT ZINKEN WERD GEBRACHT.

Nu het Geallieerde Hoofdkwartier onthuld heeft, dat de Nederlandse kruisers „Sumatra" opzettelijk tot zinken gebracht werd onmiddellijk na de invasie teneinde deel uit te maken van „een van te voren gereed gemaakte haven" op de Normandische kust is het mogelijk te vertellen hoe het dappere Nederlandse oorlogsschip, dat met succes zowel Duitse als Japanse bombardementen doorstaan had, gevolg gaf aan de oproep tot belangrijker diensten, door de wapens neer te leggen.

Het was twee dagen na de invasie, de 8e Juni, en wij lagen voor anker bij Lion-sur-Mer, dicht bij Caen, toen wij plotseling tussen de oorlogsschepen, die verborgen Duitse stellingen bombardeerden in de duinen die uitzich gaven op de baai van de Seine, de „Sumatra" ontdekten. Zij behoorde niet bij de bombardementseenheden; haar zware kanonnen waren verwijderd, maar zij beschikte nog over een enorme hoeveelheid afweergeschut, en van de voorplecht af wapperde trots de Nederlandse vlag.

Langzaam werd het oude schip door haar eigen machines en een paar sleepboten in de lijn van „blokkadeschepen" gebracht, die daar lagen teneinde een „haven" te vormen leidende naar het strand. Toen zij op haar plaats aangekomen was, en de sleepboten zich verwijderd hadden, klonk er een dof gerommel en het schip zonk tot op de ondiepe bodem teneinde deel uit te maken van de „van te voren gereed gemaakte haven".

Het luchtafweer, dat nog op de „Sumatra" aanwezig was, behoefde niet gebruikt te worden, daar de escorteschepen genoegzaam wisten af te rekenen met de verspreide Duitse vliegtuigen, maar toen de oude kruiser neergelaten werd in zijn graf, droegen haar zware kanonnen, die nu geplaatst zijn aan boord van de kanonneerboten „Soemba" en „Flores", haar traditie voort door de Duitse kustbatterijen te bestoken en de Geallieerde schepen te beschermen, die bezig waren de namaak haven te bouwen.

Dag op dag beweerden de Duitsers, dat zij de „Sumatra" tot zinken hadden gebracht en dat 48 uur na het tot zinken brengen de lijken van Nederlandse zeelui aan het strand spoelden, maar in werkelijkheid ging er bij het tot zinken brengen geen man verloren. Beschermd door de gezonken „Sumatra", hebben sindsdien honderden Geallieerde koopvaardijschepen hun ladingen aan de Franse stranden gebracht en hoewel zij haar laatste rustplaats heeft gevonden, gaat zij voort met van nut te zijn.

De „Sumatra" was de kruiser waarop Prinses Juliana met Haar beide dochtertjes naar Canada reisde in 1940. Van Canada voer de „Sumatra" naar Oost Indië, waar zij gerepareerd werd. In Februari werd zij aangevallen door de Japanners te Soerabaia, maar zij wist te ontsnappen, evenals zij in Mei 1940 ontsnapt was, toen de Duitsers haar te Vlissingen bombardeerden. Als het oude gezegde waar is, dat een schip een ziel heeft, dan moet de „Sumatra" zich gelukkig gevoelen bij de gedachte toch nog van enig nut te zijn, al heeft zij zich uit de dienst teruggetrokken.

Hiermede geven wij kennis van de geboorte van ons zoontje

Hendrik Simon

B. S. Goei The
R. Goei The Stolp,

St. Elisab. Gasthuis
29 October 1944.

BUITENLAND

DOMINICAAN IN HABIJT TE GOETEBORG.

Voor het eerst in 300 jaar is een Pater Dominicaan in habijt in Goeteborg binnen de universiteit geweest. Het was Pater Jean Thierry d'Argenlieu O.P. (een broeder van den Fransen Admiraal D'Argenlieu), die tot 1942 als attaché aan de Franse legatie te Stockholm was verbonden. Pater d'Argenlieu had een proefschrift geschreven over „Thomisme" en verdedigde zijn stellingen in habijt.

CARDINAAL VEROORDEELT KETTING-BRIEVEN.

Alle schrijvers en verspreiders van kettingbrieven of bijgelovige formules, zoals die momenteel in Duitsland circuleren, zijn door Cardinaal Faulhaber ipso facto (d.w.z. hun naam behoeft niet bekend te zijn, het feit dat ze aan de veroordeelde practijk mededoen, is voldoende) geëxcommuniceerd. Andere Duitse bisschoppen hebben deze stap ook gedaan.

Laatste nieuws

— De Britse troepen in Hellas hebben Kozane veroverd op 94 kilometer ten Zuid-Westen van Thessaloniki na het eerste gevecht met de terugtrekkende Duitsers in het Noord-Westen van Hellas.

— De Russische troepen in de Baltische Staten hebben het verkeerspunt Auce genomen in een nieuwe onderneming om de kusten van Letland en Littauen schoon te vegen van Duitsers. Moskou meldde niets over de strijd in Oost-Pruisen, doch volgens Berlijn is de strijd er nog gaande. In het Noorden van Noorwegen werden nog enkele plaatsjes bevrijd. In het Noord-Oosten van Hongarije werd Csap (Cop) aan de bovenloop van de Theis veroverd. Csap is een kruispunt van vier spoorlijnen.

— In de afgelopen nacht hebben Mosquito's van de Raf twee felle aanvallen op Keulen gedaan.

— Het weer is ietwat verbeterd in Italië en de patrouilles waren zeer actief. Enkele winsten werden geboekt in de richting van Bologna.

— Het Zweedse nieuwsblad „Aftonbladet" zeide, dat volgens geruchten de Duitse regering via een onzijdige mogendheid aan de Geallieerden heeft voorgesteld om Koning Leopold van België vrij te laten in ruil voor Rudolf Hess.

— De Canadese troepen, die over Zuid-Beveland snellen, bevinden zich binnen 2750 meter van de dam, welke Zuid-Beveland met Walcheren verbindt.

— Vliegtuigen van de Noordamerikaanse marine hebben nieuwe aanvallen gedaan op Manilla, aldus werd door de radio van Tokio bekend gemaakt.

De Arbeiders, de Vakbeweging en de Oorlog

Het falen van de leiding.

Het Belgische voorbeeld.

Het lot van onze arbeiders in Duitsland.

Het volgende stuk werd overgenomen uit het sluikblad „Vrij Nederland" van 26 Juli 1944.

Het ontstaan en de groei van de moderne vakbeweging in één van de schoonste bloeisels der democratie. Zij is één van de middelen om de mate van vrijheid die in een land heerst te meten en daarom is het niet toevallig dat overal, waar de dictatuur zijn monsterkop opsteekt de vakbeweging in dodelijk gevaar komt te verkeren. Tussen een vrije arbeidersbeweging en de dictatuur is geen compromis mogelijk. De een moet noodwendig de ander verslinden.

Hetgeen wij hier schrijven is eigenlijk „ouwe kost". Op elk congres van elke vakbeweging en in elke publicatie van die zijde kon men lang voor de oorlog en in het biezonder na het ongelukkige jaar 1933 deze waarheid in alle toonaarden horen verkondigen, tot... op de dag, dat de nazies ook in Nederland de macht in handen kregen en de leiding van de moderne vakbonden twee jaar lang niet anders poogden dan als lammeren met een tijger in één hok te verkeren.

Wij willen de treurige geschiedenis van het trieste moment af waarop de leiders van het N.V.V. in hotel Parkzicht in Amsterdam capituleerden voor de eisen van Seyss Inquart, hier niet ophalen. Deze zaak wordt behandeld in een brochure, die een dezer dagen verschenen is onder de naam „Schoon schip", en die één fel requisitoir is tegen de arbeidersleiders in Nederland. De heren ontvangen hier een klein voorproefje van hetgeen na de oorlog over hun hoofden zal losbarsten, wanneer de in de steek gelaten en verraden arbeiders gelegenheid krijgen verantwoording te eisen en opnieuw hun lot in eigen hand nemen.

Behalve de ontrouw aan de eigen beginselen heeft het falen van de vakbeweging-leiders een funeste invloed gehad op het ondergronds verzet in Nederland. En hierin staan naar onze mening de leiding van het R. K. W.V. en van het C.N.V. even schuldig. Wel hebben de laatsten geen ogenblik geaarzeld de consequenties te trekken, toen de gelijkschakelaars ook aan hun deur klopten, de grote fout van deze heren landelijke en plaatselijke bestuurders en vrijgestelden is echter, dat zij niet onmiddellijk zijn begonnen met de opbouw van een illegaal apparaat een illegale vakbeweging, die evenals vóór 1940 in de strijd tegen het naziedom in de voorste frontsector had moeten en kunnen staan! Want het kleine aantal contacten dat hier en daar illegaal onderhouden wordt, kan men geen „apparaat" noemen.

Het is een naïeve verontschuldiging te beweren, dat dit een uiterst moeilijk en gevaarlijk werk is. Wij zitten lang genoeg in het ondergrondse werk om dat te beseffen, maar wat in andere landen mogelijk is, kan ook hier en het ondergronds verzet in België en Frankrijk bewijst de geweldige betekenis van een illegaal georganiseerde arbeidersmassa in de strijd tegen onze onderdrukkers.

Met jaloersheid en wrevelige schaamte lezen wij dan ook een bericht als b.v. uit de „Manchester Guardian" d.d. 2 Mei 1944:

„Na het tragische verdwijnen en opheffen van de vrije vakbewegingen in Europa is het bemoedigend te kunnen vaststellen, dat zij opnieuw de hoofden opsteken.

In België worden de herleefde illegaal werkende vakverenigingen steeds krachtiger.

In December 1943, op de vijfde jaardag van het overlijden van Vandervelde, trokken afgevaardigden van de socialistische partij en van de vakbeweging langs zijn graf, waar kransen gelegd waren met opschriften van de verboden arbeidersorganisaties. Een nazieblad, dat de aandacht op deze opleving vestigde en het door de vakbeweging illegaal uitgegeven blad aanviel, geeft toe, dat er „strijdcomité's van het vakverbond in werkplaatsen en mijnen bestaan, die in de verschillende industrieën samenwerken en leidende organisaties hebben.

De centrale bureaux zijn (natuurlijk illegaal; Red) gevestigd en de Confédération Centrale du Travail leeft weer".

De bonzen van de Nederlandse vakbewegingen mogen zich hieraan spiegelen en zich doodschamen. Dan blijft onze arbeiders na deze oorlog de bittere noodzaak bespaard met deze welsprekende lieden een onverkwikkelijke discussie te moeten voeren in een tijd, waarin er beter werk te verrichten valt.

Maar deze heren schamen zich, helaas, niet dood. Terwijl 400.000 van onze arbeiders als slaven naar Duitsland gevoerd zijn en er (dank zij eigen nalatigheid) van enig overleg van behoorlijke omvang geen sprake kan zijn, menen sommige vroegere leiders nog steeds de arbeiders te mogen vertegenwoordigen en brouwen zij in de ontelbare na-oorlogse reconstructie-laboratoria hun plannen uit. De vraag of zij nog het recht hebben namens de Nederlandse arbeiders op te treden komt klaarblijkelijk „stichtingen" en maken afspraken met werkgevers op de manier,, waarop sommigen van hen twee jaar lang Woudenberg van nabij hebben zien werken.

Wij willen niet ontkennen, dat de arbeiders, die in deze tijd waarachtig wel wat anders te doen hebben dan na-oorlogse plannen uit te broeden, gebaat zullen zijn met leiders, die dit brainwork (hersenwerk) hebben verricht. Maar als er één bevolkingsgroep is, die aan hersens alléén niet genoeg heeft, zijn het de arbeiders. Welnu, wanneer de leiders van de vakverenigingen evenveel hart en verantwoordelijkheidsbesef zouden hebben getoond, zou het er in Nederland vandaag de dag anders uitgezien hebben.

In het Londense V. N. van 1 Januari 1941 schreef Sluyser: „Het zal een groot geluk voor ons volk zijn, wanneer straks, in het stralende vuur der bevrijding, de met glorie overdekte arbeidersbeweging uit het duister van het geheim verzet te voorschijn zal treden om haar plaats in de nationale eenheid te vervullen. Andere volkeren zullen met zekere afgunst waarnemen hoe het herrezen Nederland voor zijn herstel op haar zal kunnen bouwen,.."

Op wie de werkelijkheid kent, maken deze woorden (die vertellen hoe het had kunnen zijn) wel een smartelijke indruk. Vierhonderduizend arbeiders zullen onder de luizen, verhongerd en zonder voldoende kleding uit Duitsland terugkeren, duizenden anderen, die onderdoken, zullen uit hun schuilhoeken tevoorschijn komen, uit gevangenissen en concentratiekampen... maar hun vroegere leiders zijn daar niet bij. Die hopen misschien op die dag al in de staatscommissies hun plannen te ontvouwen. Wij weten wel, er zijn prachtige individuele en regionale uitzonderingen en in elke bedrijfstak is het niet even slecht. Maar... een met glorie overdekte vakbeweging is er zeker niet in Nederland, met glorie overdekte arbeiders zijn er wèl.

Toen in 1942 de vakverenigingen uit elkaar vielen, toen bij de stichting van het N.A.F. de N.V.V.leiders eindelijk de samenwerking met Woudenberg verbraken en C.N.V. en R.K. W.V. ontbonden werden, hadden de heren twee jaren de tijd gehad om een illegaal apparaat op te bouwen.

Op dat moment was het nog gemakkelijk geweest een schaduworganisatie te stichten. Er waren in Nederland betrouwbare en verstandige arbeiders genoeg. Andere illegale organisaties zijn van de grond op moeten beginnen, met totaal nieuwe en onbekende mensen, meestal zonder enige organisatorische ervaring. De vakverenigingen beschikten daarentegen over ontelbare relaties, landelijk, plaatselijk, regionaal, in de bedrijven enz. Zij hebben kunnen weten (ze hebben het n.b. van tevoren duizendmaal betoogd), dat de aanslag van de nazies na onze politieke instellingen allereerst op onze sociale rechten gemunt zou zijn en dat overal waar de Duitsers zijn laars zet slavernij de arbeiders bedreigt.

Toen de grote aanval op onze arbeiders begon, stonden zij echter alleen en vrijwel ongeorganiseerd. De strijd tegen de deportatie moest door anderen aangepakt worden. De ondersteuning van de weigeraars-onderduikers is een politiek hoogst belangrijk en grootmenselijk werk, maar het werd niet door de vroegere leiders ter hand genomen. Het onbrak de arbeiders aan goede voorlichting, en een speciaal arbeidersblad was er niet. Er was geen centrale illegale organisatie die namens de arbeiders kon protesteren tegen de vlotheid, waarmede werkgevers hun personeellijsten invulden en in verband met de Z kaartenprocedure heeft er namens de arbeiders geen overleg met de ondernemers plaats gevonden. Als de heren arbeidersleiders met werkgevers te praten hadden ging het over andere dingen, maar, waar deze punten niet op de agenda staan heeft niemand het recht toekomstproblemen aan te snijden. Dat is onze mening!

Uit een rapport, dat wij ontvingen over de toestanden onder de Nederlandse arbeiders in een bepaalde streek in Duitsland, citeren wij het volgende:

„Te B. Meestal voor Duitsland afgekeurde arbeiders, die zonder keuring naar B. zijn weggevoerd. Veel last van luizen...".

„De toestand te W. is hemeltergend. De 94 arbeiders zijn 9 weken geleden naar W. weggevoerd, nadat hun op het Arbeidsbureau was medegedeeld, dat zij iedere avond naar huis konden gaan, omdat ze in Nederland bleven werken. Deze mensen hebben sedert 9 weken geen schoon goed gehad, zich niet met zeep kunnen wassen enz. Door de algehele vervuiling die hier heerst zijn de barakken onbewoonbaar. Eten is meer dan slecht. De mensen zijn gelegerd op een vliegveld, komen om half zeven thuis en moeten na zevenen in de barak blijven. De barak is afgezet met prikkeldraad. Ieder, die na 7 uur zijn hoofd buiten steekt, wordt beschoten...".

Dat is een klein staaltje van de toestanden in Duitsland. Wij weten wel, dat er geen enkele Nederlandse organisatie bij machte is deze wantoestanden te verbeteren. Maar toch zouden wij graag eens willen weten wat de vroegere leiding van de vakverenigingen gedaan heeft om iets meer over de toestanden in Duitsland te weten te komen. Wat er gedaan is om het contact met de ongelukkige arbeiders daarginds te onderhouden. Welke pogingen aangewend zijn om dezen kerels althans enige morele steun te geven. Via verlofgangers en anderen was dat toch mogelijk geweest. Deze slaven zullen straks naar hun vaderland terug komen vluchten, half gekleed, ziek, zonder schoeisel, onder de luizen, verhongerd en met ziekten. Hebben de heren er aan gedacht, dat deze mensen opgevangen moeten worden en dat hier een eretaak ligt voor de vakverenigingen? Een taak, die veel dringender is, dan het ontwerpen van „stichtingen" en het maken van afspraken met de werkgevers, zonder dat de arbeiders daarin geraadpleegd konden worden.

Wij vrezen het ergste......

Wanneer onze toon fel en geprikkeld is, dan is dat niet omdat wij blij zijn een scherp artikel tegen de arbeidersbeweging te kunnen schrijven. Integendeel! Maar de zaak is te ernstig om er vriendelijk allerlei „doekjes voor het bloeden" om te winden. De tijden, die wij tegemoet gaan zullen chaotisch en explosief zijn. Wij zullen rekening hebben te houden met een vermoeide, ondervoede, van een geregeld leven vervreemde en in vele opzichten geradicaliseerde arbeidersmassa. **De geweldige betekenis van leiders, die lief en leed met hen gedeeld hebben en die in de moeilijkste jaren bij hen en naast hen hebben gestaan, is duidelijk voor een ieder, die niet stekeblind is.**

Wij zijn van mening, dat een sterke gezonde vakbeweging één van de eerste voorwaarden is voor de bouw van een nieuw Nederland, en onmisbaar voor het scheppen van gerechtigheid en vrijheid in het sociaal-economische leven. Wij zijn het eens met de woorden van Sluyser in het Londense V.N. van 1 Januari 1944: „De toekomst van Nederland en die der arbeidersbeweging zijn onafscheidelijk met elkander vebonden; beider lot en beider hoop wordt uitgedrukt in het schone gedicht van Adama van Scheltema:

„Wij komen uit het duister
[verleden getreden
Uit het land van ellende
[vandaan......
Hoort onze ruisende schreden
Naar het land van de toekomst
[gaan!"

Wie zullen de arbeiders naar die toekomst aanvoeren? Wij weten het niet! Wij weten alleen, niet zij, die in „het land van ellende" van hun post gedeserteerd zijn!

